

1889

I. évfolyam.

Zenta, 1888. január hó 29-én.

5. szám.

HETILAP.

A ZENTAI JÁRÁS ÉS KÖRNYÉKÉNEK
KÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

EGYES SZÁM ÁRA 5 KR.

Szerkesztőség és
kiadóhivatal:
SCHVARCZ SÁNDOR
könyvkereskedése,
hová ugy a lap szelle-
mi részét illető közle-
mények, mint az előfi-
zetések és hirdetések
is küldendők.
Kéziratok vissza
nem adatnak.

Előfizetési díj:
Egész évre . . 2 frt.
Fél évre . . . 1 frt.

Hirdetési díjak:
Egész oldal 8 frt
Fél " . . 4 frt 50
Negyed " . . 2 frt 50
Bélyegdíj 30 kr.
Többszöri hirdetésnél
megfelelő engedmény.
Nyilttér petit
sora 10 kr.

Városi közgyűlés.

(Folytatás.)

A megyei törvényhatóság határozata, mely szerint Zenta város tanácsánál az árvatári számadások rendbehozása és vizsgálása, valamint a rendszeres pénztárkezelés céljából még egy számvevői és egy könyvelői állás rendszeresítésék nagyobb vitát idézett elő, noha a tanács Horovitz Lipót számvevő javaslata folytán a két felsőbb rangu hivatal rendszeresítése helyett csak egy, a pénztári hivatal mellé alkalmazandó számtisztai állás rendszeresítését kívánta. A vita folyamán úgy a megyei törvényhatóság rendelete, valamint a tanács javaslata ellen felszólaltak Szabó László, Matkovits József, Bergel Ferenc és azt pénzügyi és dologi tekintetben elvetendőnek nyilvánították. Mikosevics József a tanács javaslatát azon módozattal indítványozta, hogy beszüntetendő a legelődíj-szedői állás, miáltal 300 frt megtakarítatnák és így csak még 300 frttal terhelhetnék a városi pénztár egy számtisztai állás rendszeresítése által, mely számtiszt egyuttal a legelő- és közmunka váltásdíjakat is szedné. A megyei törvényhatóság által nehezményezett több évi árvatári számadások rendezésére pedig egy, a számadásokhoz értő egyén átlagos díjazás- és még ez évben való feldolgozás kötelezettsége mellett bizassék meg. Mikosevics indítványát pártolásra ajánlá Kohn Sámuel képviselő is. Névszerinti szavazás folytán ugy a tanács javaslata, valamint Mikosevics indítványa elvetetett, a megyei törvényhatóság határozata pedig megfölebbetett.

Mikosevics József előbbi indítványával egyetemben még egy más, Zenta város beléletére nagy horderejű indítványt is tett, mely városunk emancipálását, a megyétől való függetlenítését volna hivatva megteremteni. A megye gyámkodásának hátrányát Zentára nézve minden oldalról bőven megvilágítván,

Mikosevics indítványa egyhangulag elfogadtatott és egy bizottság küldetett ki, mely Zenta törvényhatósággal felruházott várossá való tételének ügyét beható tanácskozás tárgyává tegye és tanácskozásának eredményét a legközelebbi közgyűlés elé terjeszse. A bizottságba a polgármester elnöklete alatt pártkülönbőség nélkül a következő urak választottak: Szekfü György, Szárits Bertalan, Mikosevics József, Szabó László, Szűcs Lajos, Matkovits József, Kohn Sámuel, Kozics István és Mester Lajos.

Kapcsolatban Mikosevics József indítványával, mely szerint Zenta város törvényhatósági joggal felruházandó, a megyei törvényhatóság Zenta város szervezési új szabályrendeletére tett észrevételei és a szabályrendelet megfelelő módosítása, valamint pótlása ugyan fölnt említett ügyben kiküldött bizottság elintézésére bízott. — A megyei törvényhatóság jóváhagyása a mult évben rendszeresített népiszkolai tornatanítói állásnak — elfogadtatott. — A mohol-petrovoszelló-ó-beesei védtöltés terveinek hirdetménye a megye székházánál közszemlére való kitételéről szóló alispáni jelentés tudomásul vétetett.

Bün Györgytől vett 1/2 láncz tanyai földről szóló adás-vevési szerződés a községi törvény 110. §-a értelmében névszerinti szavazás útján jóváhagyott. — Több helybeli lakos kérelme, hogy a bikaistálló és akol a tenyésztés érdekében a rét közelébe helyeztessék át, mint tárgytalan, mert ennek megfelelően volt eddig is, figyelembe nem vétetett. — Rebmanné és társai városi szülésznők kérelme évenként 2--2 öl tűzifa megadása tárgyában visszautasított. Mark János kérelmét gátbiztosi 250 frt fizetésének 550 frtra emelését, azon indokból, hogy mint töltés biztos a várostól eddig is 550 frttal díjaztatott, egyhangulag elfogadták. — Vukovits Markónak kérelme, hogy az általa vízlecsapolási munkálatok után lefizetett összegből 32 frt 33 kr. visszafizetessék, elutasított.

Meghívás.

A „ZENTAI HITELSZÖVETKEZET” 1888. évi febr. hó 12-én délután 2 órakor fogja saját helyiségében évi rendes közgyűlését

megtartani, melyre a t. törzsbetét tulajdonosok tisztelettel s oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy szavazati joguk gyakorolhatása végett az alapszabályok 29. és 30. §§. értelmében a törzsbetétekről szóló könyvecskéiket, melyek legalább 4 héttel a közgyűlés előtt neveikre irattak, egy nappal a közgyűlés előtt a hivatalos helyiségben letéteményezni kötelesek.

T Á R G Y A K :

1. Igazgatói jelentés az 1887. évi üzlet lefolyásáról és eredményéről.
2. Felügyelő bizottság jelentése, valamint az 1887. évi vagyon- mérleg s a tiszta nyereség felosztására vonatkozó véleményes előterjesztés, esetleg a számadó tisztikar felmentése.
3. 2 választmányi tag választása.
4. A felügyelő bizottság megválasztása.
5. Belegények (Gyűlési elnöki felhatalmazás)

SZINHÁZ.

Január 21-én: Rongyszedő francia színmű 5 felvonásban, 10 képpel, Pyat Félix hasonnevű regénye után átdolgozva. — A darabban legnagyobb s fásztöbb szerepe Pestinek volt, ki Zsán apót, a becsületes jellemű, szegény rongyszedőt, a boszuálló s erélyes embert hévvel, találóan játszotta. — Igen finom érzéssel játszott Klára szerepében Bussay Cl. is. — Sajnos, nem nyilatkozhatunk ily módon Hoffman báró alakításáról, Ferenczyről. Hiába, Ferenczy nem cselszövő. Pompás kedélyes apa-színész, de sokszoros gazembernek — nem való. — Tolnai Juliska, mint Mari, várakozáson felül megállta helyét. E fiatal leányból idővel még igen jeles erő válhatik. — Hollósiné, ugy Jeszenszky szintén kifogás nélkül működtek.

Január 22-én A bolondok grófja. Eredeti bohózat. ének- és táncokkal. Irta: Jókai Mór. Egészen új darab. A fővárosban alig egy hó előtt adták s hogy a zentai közönség ily hamar megismerte, az a derék igazgatónak nem csak érdeme. A bohózat meséje Jókai egyik régi beszélye után van színre hozva. És bár a szerepeket alig 8 nap előtt osztották ki, a játék mégis összevágó volt. A szereplők, u. m.: gróf Koromfi: Viola; Balkon tisztartó: Ferenczy; Gerő kulesár: Kövessy; Jenő jáger: Jeszenszky; Benő kocsis: Asztalos; Iringa grófkisasszony: Ferencziné; Mártha dajkája: Bussay; Kalazánczia baronesz: Kövessyné, — szóval mindannyian kedvvel, animóval játszottak. — Egy zenei műkedvelő szívességéből hallottunk Ferenczinétől egy gyönyörű népdal-féle betétet, miben csak az volt kár, hogy azt nem a kellő helyre osztották be. Közönség nagy számmal.

Jan. 24-én: Nőemancipáció. Eredeti énekes bohó-

zat, 3 felv. Szigeti Józseftől. — A darab irodalmi becsét tekintve, nem sokat ér, de kacagni felette sokat, nagyon sokat lehet. Különösen Kövessy szerepe, Kaczor Tamás, kiszolgált huszárja olyan hálás színvadi alak, hogy őt sokszor látni is elég volt arra, hogy a néző hangos hahotára fakadjon. Biz az élez néha borsos volt, hanem — megemészthető. No de elemében is volt Tamás bátya, azaz hogy: Kövessy. — Igen kedves alak volt Ferenczyné is, többrendbeli jelmezében. — Viola, mint Árpád, az elkényeztetett urfit igen jól eltalálta. A nyugalmazott fuvézer hadnagyot Jeszenszky játszotta sok élet-hűséggel. — Dengelengi Fruzina vén-kisasszony szerepe Kövessyné kezében, még pedig mondhatjuk: igen jó kézben volt.

Jan. 25-én Viola József jutalomjátékául: Üdvöske operette került előadásra. — Rossz napra és időre esett a jutalomjáték. Ugyanakkor plébános-iktatás; másnap a szerb bál; majd az izr. nőgy. estély stb. vagyis mind olyan társadalmi és pénzügyi okok jöttek közbe, melyek nagyon is hatottak arra, hogy a közönség csak igen kis számban jelenjék meg. Pedig bizony a derék énekes, nagy közönséget érdemelt volna. Hja! maga mondja Viola barátunk: — vele karöltve jár hű élettársa — a pech! A darab komikus jelenetein különben igen jól mulatott az összegyűlt publicum. Az ének-számok elég jól sikerültek, kivált az első felvonásbeli duett. A jutalmazotton kívül még Ferenczyné, Kövessy, Ferenczy, Kárpáti Katieza és Jeszenszky játékát kell kiemelnünk.

Jan. 26-án. Boccacció, nagy operette. A szent Szabas-bál igen sokat elvont a színháztól. A kis számu közönség élvezettel hallgatta Ferenczyné szebbnél-szebb éne-

A HETI LAP TÁRCZÁJA.

A gőzfürdőről.

Irta dr. Pogay Lajos, t. főorvos Aradon.

Az egészség fontos tényezőjét képezi az ember bőrének tisztán tartása és ápolása. Ezen követelménynek akkor felelünk meg, ha testünket gyakori mosás, fürdés s ledörzsölésben részesítjük. Ezt követi a bőrnek további gondozása és ápolása a változtatott, tiszta s az évszaknak és időjárásnak megfelelő ruházat által. A fehérmű magába veszi a bőrváladékokat, porát s nem engedi a bőrre lerakodni, szárazon tartja a bőrt s a szenny meggyülemleszt akadályozza. A fehérmű változtatását a naponkénti fürdőzés pótszerének mondhatni. Az éjjelre levetett nappali ing elveszti a felvett nyirkosságot s alkalmassá lesz működését újra végezni. Ugyanaz történik az éjjeli inggel is.

Fürdőzésre rendszerint hideg, vagy meleg víz, gőz- vagy pára használtatik és pedig vagy tisztán, vagy más hatékony anyag, p. o. szappan, fűszeres anyagok segítségével.

A hideg vízzel való mosás a bőr táplálkozását javítja, működését élénkíti, a vele kapcsolatos ledörzsölés pedig a bőr szövetet, színét fűti fel. A meleg vízzel, gőzzel eszközölt párolás meglazítja a bőrt, kiválasztását gyorsítja. A szappan feloldja a bőr zsíros váladékait, melyek különben a víznek magának ellenállának.

Általánosan tudva van a világhírű vegyésznek, Liebignek ama röpké mondása, hogy a szappan-fogyasztás a népek kulturális fokával egyenes arányban áll; ugyanoly jogosult az a tétel is, hogy a tisztaság egyenes arányban van az általános egészséghez. Meggyőző adatot szolgáltatnak erre azok a népek, melyeknél a rendszeres fürdés szokásban van. Ezért kellene a közegészség érdekében a szegényebb osztályok részére ingyenes fürdőket felállítani s ezért nem szabadna fürdőknek egy közintézet mellől sem hiányoznia.

A fürdők az ősi időkkel egykorúak. A régi rómaiak, görögök fénykorában tán még elterjedtebbek voltak, mint napjainkban. Akkor a ház nélkülözhetetlen kellékeiül tekintették elannyira, hogy azok ép úgy, mint akár az ebédlő, vagy konyha, az épületnél nem hiányozhattak. A nyilvános — közös — népies fürdőkrol a létező maradványok tanuskodnak. A rómaiakrol irva van, hogy a ház kedves vendége mindenek előtt a fürdő élvezetében részesítettett.

Messze vezetne, ha a fürdés különféle módjait, a hideg folyamfürdőtől kezdve, az általános vagy részletes, hideg vagy meleg, mesterséges vagy természetes ásványvíz fürdők különféle nemeit felölelni akarnám. Egyedül a korunkban igen elterjedt s mondhatni leghatásosabb fürdőre, a gőzfürdőre s annak javallataira fogok ez alkalommal szoritkozni.

A gőzfürdő hatékony anyaga a nedves meleg. A test ugyanis, vagy egyes testrészt a felforralt vízből származó gőztől átmedvesül s felmelegedik. Ehhez járulnak a gőzfürdőben

két, mikkel a pezsgőzenéjű operette telve van. Meg jelenésében s játékában eleven Boccaccio volt. Costumejei izléesek, szemrevalók. — Derék partnerei voltak: Kárpáti Katicza, ugy továbbá Viola, Kövessy, Jeszenszky, Raizné, Kövessyné Bussay, Ferenczy és Sárközy.

A hét folyamán a szintársulattól — bérletfolyamban — két újdonságot láttunk bemutatva, mik fennen hirdetik az igazgató abbeli becsületes szándékát, azon jóakaratu s jellemes igyekezetét, hogy a színművészetet pártoló közönségnek minél gyakrabban szerezhessen élvezetes órákat, estéket.

A társulat — értesülésünk szerint — csak néhány napig marad még körünkben. Igen kérjük tiszt. polgártársainkat, hogy a még hátralevő, csekély számú előadást tömeges látogatásával tisztelje meg. #

A csókai bronz lelet.

(Dudás Gyula dr.-nak az Országos régészeti társulathoz intézett jelentése.)

Hazánk alsó vidékein eddig igen kevés emlék maradt fenn a régészeti tárgyak azon rayonjából, mely a tulajdonképeni ősrégészetet (archéologie préhistorique) foglalja magában. Nevezetesen a bronzkori leletek száma csekély ahhoz, a melyet a nagy magyar alföld betölt, s a melynek tartozékait az alsó Tisza-vidéke is képezi.

A tapasztalat azonban azt bizonyítja, hogy a leletek csekélységét nem a tárgyak abszolút hiánya, hanem azon meglehetősen mérvű ignoventia okozza, a melyből kifolyólag a régészeti tárgyak szakszerű kutatása iránt egyrészt lépések nem tételnek, másrészt a véletlenül felszínre kerülő tárgyak figyelemre nem lesznek méltatva.

A mult évben Csókán, Torontál vármegyében napfényre került bronz tárgyak azt látszanak igazolni, hogy az alföld keltakori culturája nem állott hátrább az ország egyéb vidékeinek culturájánál, s hogy szorgos kutatás alapján vidékünkön is akadhatnak oly emlékekre, melyek az alföld régészeti jellegére érdekes világot vetnek.

Csóka község, mint a történelmi nyomozások mutatják, már az Árpádok korában szerepel, s századokon át a kiterjedt és híres Csanád nemzetség birtokát képezte.¹⁾ Területét azonban már a korábbi időkben is lakták emberek s ezt főleg két nagyon is ecclatans adat támogatja.

Az egyik a község alatti rétből elnyuló „Kremenyák” nevű magaslat, mely az őshajdankori emberek telepét képezte,²⁾ a másik pedig az a bronz lelet, a melyet pár vonással itt kívánunk bemutatni. A Kremenyák nevű földhát fölfedezésének tudományos érdeme Branovaesky Tódor zentai gör. keltanítót, t. barátomat illeti, a ki a környék archaeologiai kutatásával évek óta foglalkozik. Az ő ügybuzgalma mentette meg azon bronz tárgyakat is, a melyek még a mult év folyamán egy csókai földműves által a község keleti oldalán levő régi temető környékén ásás közben véletlenül kerültek napfényre s melyek ez idő szerint nevezett barátom birtokában vannak.

Az egész lelet körülmű korongokból, egy kardnak töredékeiből s néhány darab ismeretlen rendeltetésű tárgyól s olvadásnak indult bronzrögökből áll. A korongok egészen hasonlók a keltakori mellidiszeken előforduló hasonfajú tár-

¹⁾ I. D. Gy.: „Csóka község hajdama.” Szegedi Híradó 1887. 76. sz.

²⁾ I. D. Gy.: „Csókai régiségek.” Délmagyarorsz. Tört. és Rég. Értesítő. 1885. évf. 158—160. l. (Olvastatott a délmagyarországi múzeumgyűlésén 1885. apr. 15. Temesvárott.)

egyéb eszközök és műveletek, mint a meleg s hideg vízmedenczék, meleg és hideg zuhanyok, a ledörzsölés, kefézés, csapkodás stb.

A gőzfürdő főalkató részét képezi a fürdőhelyiségben levő, jól zárt és forró gőzzel telített szoba, melynek nagy részét terras, azaz lépcsőszerűleg rendezett magaslatok foglalják el, — hogy a fürdőző alacsonyabb vagy magasb hőmérsékletű gőzben tartózkodhassék. A gőz hőfoka t. i. minden lépcsőn néhány fokkal emelkedik s a szoba talaján levő 30 foktól egész 50 C. fokig nagyobodhatik.

A gőzfürdés körüli eljárás a következő: ha a test kellőleg áthevült, fokozatosan hideg vízzel öntözik meg, vagy zuhanyozzák s hűvös vízzel telt medenczébe merítették. Hevesebb izzadás előidézése végett a testet ezután ujólág a gőz behatásának kell alávetni. Midőn így a bőr kellőleg megpuhult, szappanhabbal szeliden bedörzsöltetik, megkeféltetik, miáltal a bőr felülete lehorzsolódik s megtisztul. Hogy az izzadás nagyobb mérvű legyen, szokásban van néhol a testet vesszőseprővel, szíjjal is megvergetni.

A fürdés időtartamát a fürdőző állapota, közérzüllete határozza meg; ugyszintén a lehűtés módját és mértékét is. — A fürdőzés befejezésekor a test erőlyesen s tartósan lehűttetik, miáltal a bőr porusai gyorsan összehuzódnak s a fürdőző felüdülten távozik. Ezen eljárás különösen a fürdőt egészségfenntartási czélból használóknak előnyös. Mások, nevezetesen a szenvedők, fürdő után gyapjutakaróba göngyölve fek-

szenek s fél vagy egész óráig jótékony izzadásban tartatnak. Ez utóbbi elbánásnál a fürdőző rövid időre ismét a gőzbe lép s végül megfelelőleg lehűtve lesz. Ha a kellő lehűtés elmulasztatik, akkor nagyobb hőség s bágyadtságú érzés marad vissza; a hideg iránt érzékenyebb bőr meghűlésre hajlamosít s ily állapotban a kimenetel nem tanácsos.

A gőzfürdő hőfoka 60—70 Celsius fokig terjed s a vér melegénél magasb hőfok a gőzfürdő fogalmához tartozik. — A gőz hevítő hatását a gőzből a bőrre lecsapódó cseppfolyós víz enyhíti. Hasonlólag lehül és leverődik a belégzett gőz a légutak takhártyáján s innen van a gőz olvasztó — köptető hatása. A vér melege a gőzben alig egy fokoz emelkedik; 3—4 foknyi emelkedés ritkán észleltetett. — A légvétel a gőzben gyorsabb lesz s néha aggályossá válik; az érverés gyakoribb s eleinte teljes, majd kiesiny s alig érezhető lesz. A bőr izzadásba megy át, de az izzadás a lehűtést nem segítheti elő, mert a veritek elpárolgása akadályozva van. Hideg leöntés a rendes hőmérséklet, légvételt és vérkeringést gyorsan visszaállítja s a hőlyonás többnyire kellemes érzéssel jár s rázkódás nélkül türelik.

A gőzfürdő kitűnő eszköz az egészséges test tisztázására s üdítésére; kellő időközökben használva, megelőző és óvhatású azoknál, kik meghűtésekre, esútra, hurutra hajlandók. A képzelgőkre is jótékonyan hat.

Hatalmas gyógyító eszköz azonban számos bőrbetegségnél, fekélyeknél, bőrműködési hiánynál; továbbá a légzési s

SZÍNHÁZ.

Január 21-én: Rongyszedő francia szimű 5 felvonásban, 10 képpel, Pyat Félix hasonnevű regénye után átdolgozva. — A darabban legnagyobb s fásztóbb szerepe Pestinek volt, ki Zsán apót, a becstületes jellemű, szegény rongyszedőt, a boszuálló s erélyes embert hévvel, találóan játszotta. — Igen finom érzéssel játszott Klára szerepében Bussay Cl. is. — Sajnos, nem nyilatkozhatunk ily módon Hoffman báró alakítójáról, Ferenczyról. Hiába, Ferenczy nem cselszövő. Pompás kedélyes apa-színész, de sokszoros gazembernek — nem való. — Tolnai Juliska, mint Mari, várakozásán felül megállta helyét. E fiatal leányból idővel még igen jeles erő válhatik. — Hollósiné, ugy Jeszenszky szintén kifogás nélkül működtek.

Január 22-én A bolondok grófja. Eredeti bohózat, ének- és tánczokkal. Irta: Jókai Mór. Egészen új darab. A fővárosban alig egy hó előtt adták s hogy a zentai közönség ily hamar megismerte, az a derék igazgatónak nem csekély érdeme. A bohózat meséje Jókai egyik régi beszélye után van színre hozva. És bár a szerepeket alig 8 nap előtt osztották ki, a játék mégis összevágó volt. A szereplők, u. m.: gróf Koromfi: Viola; Balkon tisztartó: Ferenczy; Gerő kulesár: Kövessy; Jenő jáger: Jeszenszky; Benő kocsis: Asztalos; Iringa grófkisasszony: Ferencziné; Mártha dajkája: Bussay; Kalazancia baronesz: Kövessyné, — szóval mindannyian kedvvel, animóval játszottak. — Egy zenei műkedvelő szívességéből hallottunk Ferenczinétől egy gyönyörű népdal-féle betétet, miben csak az volt kár, hogy azt nem a kellő helyre osztották be. Közönség nagy számmal.

Jan. 24-én: Nőemancipáció. Eredeti énekes bohó-

zat, 3 felv. Szigeti Józseftől. — A darab irodalmi becsét tekintve, nem sokat ér, de kaczagni felette sokat, nagyon sokat lehet. Különösen Kövessy szerepe, Kaczor Tamás, kiszolgált husárja olyan hálás színpadai alak, hogy őt sokszor látni is elég volt arra, hogy a néző hangos hahotára fakadjon. Biz az élez néha borsos volt, hanem — megemészthető. No de elemében is volt Tamás bátya, azaz hogy: Kövessy. — Igen kedves alak volt Ferenczyné is, többrendbeli jelmezében. — Viola, mint Árpád, az elkényeztetett urfit igen jól eltalálta. A nyugalmazott furvézer hadnagyot Jeszenszky játszotta sok élet-hűséggel. — Dengelengi Fruzina vén-kisasszony szerepe Kövessyné kezében, még pedig mondhatjuk: igen jó kézben volt.

Jan. 25-én Viola József jutalomjátékául: Üdvöske operette került előadásra. — Rossz napra és időre esett a jutalomjáték. Ugyanakkor plébános-iktatás; másnap a szerb bál; majd az izr. nőgy. estély stb. vagyis mind olyan társadalmi és finanziaális okok jöttek közbe, melyek nagyon is hatottak arra, hogy a közönség csak igen kis számban jelenjék meg. Pedig bizony a derék énekes, nagy közönséget érdemelt volna. Hja! maga mondja Viola barátunk: — vele karöltve jár hű élettársa — a pech! A darab komikus jelenetein különben igen jól mulatott az összegyűlt publicum. Az ének-számok elég jól sikerültek, kivált az első felvonásbeli duett. A jutalmazotton kívül még Ferenczyné, Kövessy, Ferenczy, Kárpáti Katicza és Jeszenszky játékát kell kiemelnünk.

Jan. 26-án. Boccaccio, nagy operette. A szent Szabas-bál igen sokat elvont a színháztól. A kis számu közönség élvezettel hallgatta Ferenczyné szebbnél-szebb éne-

A HETI LAP TÁRCZÁJA.

A gőzfürdőről.

Irta dr. Pöcsgay Lajos, t. főorvos Aradon.

Az egészség fontos tényezőjét képezi az ember bőrének tisztán tartása és ápolása. Ezen követelménynek akkor felelünk meg, ha testünket gyakori mosás, fürdés s ledörzsölésben részesítjük. Ezt követi a bőrnek további gondozása és ápolása a változtatott, tiszta s az évszaknak és időjárásnak megfelelő ruházat által. A fehérnemű magába veszi a bőrváladékokat, porát s nem engedi a bőrre lerakodni, szárazon tartja a bőrt s a szenny meggyülemelését akadályozza. A fehérnemű változtatását a naponkénti fürdőzés pótszerének mondhatni. Az éjjelre levetett nappali ing elveszti a felvett nyirkosságot s alkalmassá lesz működését újra végezni. Ugyanaz történik az éjjeli inggel is.

Fürdőzésre rendszerint hideg, vagy meleg víz, gőz- vagy pára használtatik és pedig vagy tisztán, vagy más hatékony anyag, p. o. szappan, fűszeres anyagok segélyével.

A hideg vízzel való mosás a bőr táplálkozását javítja, működését élénkíti, a vele kapcsolatos ledörzsölés pedig a bőr szövetet, színét üditi fel. A meleg vízzel, gőzzel eszközölt párolás meglazítja a bőrt, kiválasztását gyorsítja. A szappan feloldja a bőr zsíros váladékait, melyek különben a víznek magának ellenállának.

Általánosán tudva van a világhírű vegyésznek, Liebignek ama röpke mondása, hogy a szappan-fogyasztás a népek culturális fokával egyenes arányban áll; ugyanoly jogosult az a tétel is, hogy a tisztaság egyenes arányban van az általános egészséghez. Meggyőző adatot szolgáltatnak erre azok a népek, melyeknél a rendszeres fürdés szokásban van. Ezért kellene a közegészség érdekében a szegényebb osztályok részére ingyenes fürdőket felállítani s ezért nem szabadna fürdőknek egy közintézet mellől sem hiányoznia.

A fürdők az ősi időkkel egykorúak. A régi rómaiak, görögök fénykorában tán még elterjedtebbek voltak, mint napjainkban. Akkor a ház nélkülözhetetlen kellékeül tekintettek elannyira, hogy azok ép úgy, mint akár az ebédlő, vagy konyha, az épületnél nem hiányozhattak. A nyilvános — közös — népies fürdőkrol a létező maradványok tanuskodnak. A rómaiakrol irva van, hogy a ház kedves vendége mindenek előtt a fürdő élvezetében részesítettett.

Messze vezetne, ha a fürdés különféle módjait, a hideg folyamfürdőtől kezdve, az általános vagy részletes, hideg vagy meleg, mesterséges vagy természetes ásványvíz fürdők különféle nemeit felölelni akarnám. Egyedül a korunkban igen elterjedt s mondhatni leghatékosabb fürdőre, a gőzfürdőre s annak javallataira fogok ez alkalommal szoritkozni.

A gőzfürdő hatékony anyaga a nedves meleg. A test ugyanis, vagy egyes testrészt a felforralt vízből származó gőztől átmedvesül s felmelegedik. Ehhez járulnak a gőzfürdőben

két, mikkel a pezsgőzenéjét operette telve van. Meg jelenésében s játékában eleven Boccaccio volt. Costumejei izlások, szemrevalók. — Derék partnerei voltak: Kárpáti Katicza, ugy továbbá Viola, Kövessy, Jeszenszky, Raizné, Kövessyné Bussay, Ferenczy és Sárközy.

A hét folyamán a szintársulattól — bérletfolyamban — két újdonságot láttunk bemutatva, mik fennen hirdetik az igazgató abbéli becsületes szándékát, azon jóakaratu s jellemes igyekezetét, hogy a színművészetet pártoló közönségnek minél gyakrabban szerezhessen élvezetes órákat, estéket.

A társulat — értesülésünk szerint — csak néhány napig marad még körünkben. Igen kérjük tiszt. polgártársainkat, hogy a még hátralevő, csekély számú előadást tömeges látogatásával tisztelje meg.

#

A csókai bronz lelet.

(Dudás Gyula dr.-nak az Orezágoz régészeti társulathoz intézett jelentése.)

Hazánk alsó vidékein eddig igen kevés emlék maradt fenn a régészeti tárgyak azon rayonjából, mely a tulajdonképeni ősrégészetet (archéologie préhistorique) foglalja magában. Nevezetesen a bronzkori leletek száma csekély ahhoz, a melyet a nagy magyar alföld betölt, s a melynek tartozékait az alsó Tisza-vidéke is képezi.

A tapasztalat azonban azt bizonyítja, hogy a leletek csekélyiségét nem a tárgyak abszolút hiánya, hanem azon meglehetősen mérvű ignorantia okozza, a melyből kifolyólag a régészeti tárgyak szakszerű kutatása iránt egyrészt lépések nem tételnek, másrészt a véletlenül felszínre kerülő tárgyak figyelemre nem lesznek méltatva.

A mult évben Csókán, Torontál vármegyében napfényre került bronz tárgyak azt látszanak igazolni, hogy az alföld keltakori culturája nem állott hátrább az ország egyéb vidékeinek culturájánál, s hogy szorgos kutatás alapján vidékünkön is akadhatnak oly emlékekre, melyek az alföld régészeti jellegére érdekes világot vetnek.

Csóka község, mint a történelmi nyomozások mutatják, már az Árpádok korában szerepel, s századokon át a kiterjedt és híres Csanád nemzetség birtokát képezte.¹⁾ Területét azonban már a korábbi időkben is lakták emberek s ezt főleg két nagyon is ecclatans adat támogatja.

Az egyik a község alatti rétből elnyuló „Kremenyák“ nevű magaslat, mely az őshajdankori emberek telepét képezte,²⁾ a másik pedig az a bronz lelet, a melyet pár vonással itt kívánunk bemutatni. A Kremenyák nevű földhát fölfedezésének tudományos érdeme Branovaesky Tódor zentai gör. keltanítót, t. barátomat illeti, a ki a környék archaeologiai kutatásával évek óta foglalkozik. Az ő ügybuzgalma mentette meg azon bronz tárgyakat is, a melyek még a mult év folyamán egy csókai földmives által a község keleti oldalán levő régi temető környékén ásás közben véletlenül kerültek napfényre s melyek ez idő szerint nevezett barátom birtokában vannak.

Az egész lelet körülményeiből, egy kardnak töredékeiből s néhány darab ismeretlen rendeltetésű tárgyából s oladásnak indult bronzrögökből áll. A korongok egészen hasonlóak a keltakori mellédszéken előforduló hasonfajú tár-

1) I. D. Gy.: „Csóka község hajdana.“ Szegedi Híradó 1887. 76. sz.
2) I. D. Gy.: „Csókai régiségek.“ Délmagyarországi Múzeum Értéktár. 1885. évf. 158—160. l. (Olvastatott a délmagyarországi múzeumgyűlésén 1885. apr. 15. Temesvárott.)

egyéb eszközök és műveletek, mint a meleg s hideg vízmedenczék, meleg és hideg zuhanyok, a ledörzsölés, kefézés, csapkodás stb.

A gőzfürdő főalkató részét képezi a fürdőhelyiségben levő, jól zárt és forró gőzzel telített szoba, melynek nagy részét terras, azaz lépcsőszerűleg rendezett magaslatok foglalják el, — hogy a fürdőző alacsonyabb vagy magas hőmérsékletű gőzben tartózkodhassék. A gőz hőfoka t. i. minden lépcsőn néhány fokkal emelkedik s a szoba talaján levő 30 foktól egész 50 C. fokig nagyobodhatik.

A gőzfürdés körüli eljárás a következő: ha a test kellőleg áthévíült, fokozatosan hideg vízzel öntözik meg, vagy zuhanyozzák s hűvös vízzel telt medenczébe merítettetik. Hevesebb izzadás előidézésé végett a testet ezután ujólag a gőz behatásának kell alávetni. Midőn így a bőr kellőleg megpuhult, szappanhabbal szeliden bedörzsöltetik, megkeféltetik, miáltal a bőr felülete lehorzsolódik s megtisztul. Hogy az izzadás nagyobb mérvű legyen, szokásban van néhol a testet vesszőseprővel, szíjjal is megveregetni.

A fürdés időtartamát a fürdőző állapota, közérzete határozza meg; ugyszintén a lehűtés módját és mértékét is. — A fürdőzés befejezésekor a test erőlyesen s tartósan lehűtetik, miáltal a bőr porusai gyorsan összehúzódnak s a fürdőző felüdülten távozik. Ezen eljárás különösen a fürdőt egészségfenntartási czélból használóknak előnyös. Mások, nevezetesen a szenvedők, fürdő után gyapjutakaróba göngyölve fek-

szenek s fél vagy egész óráig jótékony izzadásban tartatnak. Ez utóbbi elbánásnál a fürdőző rövid időre ismét a gőzbe lép s végül megfelelőleg lehűtve lesz. Ha a kellő lehűtés elmulasztatik, akkor nagyobb hőség s bágyadtság érzés marad vissza; a hideg iránt érzékenyebb bőr meghűlésre hajlamosít s ily állapotban a kimenetel nem tanácsos.

A gőzfürdő hőfoka 60—70 Celsius fokig terjed s a vér melegenél magas hőfok a gőzfürdő fogalmához tartozik. — A gőz hevítő hatását a gőzből a bőrre lecsapódó cseppfolyós víz enyhíti. Hasonlólag lehül és leverődik a belégzett gőz a légutak takhártyáján s innen van a gőz olvasztó — köptető hatása. A vér melege a gőzben alig egy fokot emelkedik; 3—4 foknyi emelkedés ritkán észleltetett. — A légvétel a gőzben gyorsabb lesz s néha aggályossá válik; az érverés gyakoribb s eleinte teljes, majd kiesiny s alig érezhető lesz. A bőr izzadásba megy át, de az izzadás a lehűtést nem segítheti elő, mert a veriték elpárologása akadályozva van. Hideg leöntés a rendes hőmérséklet, légvételt és vérkeringést gyorsan visszaállítja s a hőelvonás többnyire kellemes érzéssel jár s rázkódás nélkül türelik.

A gőzfürdő kitűnő eszköz az egészséges test tisztázására s üdítésére; kellő időközökben használva, megelőző és óvhatású azoknál, kik meghűtésekre, eszúra, huritra hajlandók. A képzeltgökre is jótékonyan hat.

Hatalmas gyógyító eszköz azonban számos bőrbetegségnél, fekélyeknél, bőrműködési hiánynál; továbbá a légzési s

gyakhoz, a miből önként következik, hogy azok szintén a keltáknál szokásos ruhadisztt képezték. A korongok lefelé fogó nagyság szerint belső oldalukon levő füleiknél fogva voltak a ruhára aggatva, s együttvéve nemcsak dísztt képeztek, hanem a mell védelmére is szolgáltak.

A kard törött darabjai szintén a keltakori emberek védfegyverére, a kétélű rövid pengéjű gyilokra mutatnak. A penge a markolattal egyetlen egészet képezett s a markolati betétet, a mi fából vagy csontból lehetett, szögek tartották össze. —

A többi bronz-darabok ép úgy, mint a kard egyes részeit az olvadás kétségtelen nyomait viselik magukon, a miből bizonyos, hogy e tárgyak együttvéve egy keltakori sirtartozékát képezték. Tudvelevő ugyanis, hogy a kelták halottaikat elégették s a halottnak fegyvereit részben, vagy egészen összetörve, szintén a máglya-sirba rakták.

A csókai bronz-lelet tehát egy keltakori sirtartozékát képezi, s mint ilyen egyike az alföld legspeciálisabb régészeti emlékeinek.

Helyi és vidéki hírek.

— Plébános beiktatás. Lélekemelő ünnepély folyt le február 25-én a rom. kath. templomban. Ugyanis e napon tartott ünnepélyes istentisztelet alatt iktatta be hivatalába Mészáros Ignác ó-kanizsai prépost-plébános ft. Appel Ede urat, Zentaváros első választott plébánosát. A választást jóváhagyó s megerősítő érseki irat felolvasását Mészáros prépost urnak az ünnepelthez s a hívőkhöz intézett szép beszéde előzte meg, melyre az új plébános ur a meghatottság hangján válaszolt biztosítva híveit, hogy egész lélekkel üdvök előmozdításán fog munkálkodni. Emelte az ünnepélyt Ócskay Rózsika kis-

emésztési szervek nyíkhártyáinak hurutos zavaránál; ideges és idült esuzos bántalmaknál. Sebek, fekélyek a gőzfürdő behatása alatt sokszor gyorsabban javulnak, fájdalmak elenyésznek vagy legalább a gőz használata közben szünetelnek. Még a benuulások ellen is jó hírben áll a gőzfürdő, bárha ily esetekben s teljes hűdéseknel eredmény ritkán érhető el.

Midőn ezekben a gőznek eléggé nem méltányolható jótékonyosságát vázoltam volna, nem mulaszthatom el végül még reámutatni a vele járható hátrányokra is. Veszélyes ugyanis a gőzfürdő oly embereknek, kik agyszélhűdésre, tüdőszélhűdésre hajlamosítva vannak; kik organicus szivbajban, a vér- edények rögzös elfajulásában, vérzéseken szenvednek; vérszegények, gyengék, ájuldozók; ránggöresökben, nehézkórbán szenvednek; ugyancsak, a kik heveny-lúzas betegségtől meg- lepvé vannak.

Figyelembe véve, hogy mennyire jótékonyan hat a gőzfürdő az egészség föntartására és egyes speciális kóros- etek gyógyítására, továbbá, hogy mindezen áldásaival szemben a gőzfürdő az általam föntebb röviden jelzett bajokban nem- csak hátrányos, sőt veszélyes is lehet; nagyon ajánlatos, hogy a gőzfürdő használatára s az ezáltal elérni szándékolt célra vonatkozólag mindenki, különösen pedig a kezdők behatóan informáltassák magukat orvosaik által.

asszony gyönyörű két éneke, ki a kántor ur orgonakiséréte mellett syrén-hangjával egészen elragadta az ájlatós hívőket. Szigethy István kántor ur is mindent megtett, hogy az ün- nepély kedves emléke a jelenvoltagekra állandó legyen. Bámul- atos az a hangterjedelem, melylyel fiatal kántorunk rendel- kezik; a legnehezebb átmeneteket játszi könnyedséggel oldja meg, a miben nagy segítségére van gyakorlottsága s hang- jának üde tisztasága. Orgonajátékát nem is méltatjuk, mert egy művészszel szemben erre magunkat hivatottaknak nem érezhetjük. — Az egyházi ünnepélyt a beiktatott által adott, mintegy 60 terítékű díszbeid követte. Ennek fénypontját ké- pezte Appel plébános urnak lelki jóságát visszatükröző szép beszéde, melylyel kimutatta s mintegy vezérirányt jelölt ki arra nézve, hogy a humanizmus nemes erényének gyakorlása a szeretetre alapított kereszténység magasztos tanainak ki- folyása. Alapítványt tett a tüzoltói ezélokra, száz forintos alapítványt létesített egy gymnasiumi jóviseletű, szorgalmas tanuló számára, végre a felsőhegyi templom építési költsé- geire 400 frtot ajánlott fel. Erre megeredt a ragyogóbbnál- ragyogóbb toasztok árja. Mészáros prépost, Szabó László, Róth Nándor, Kozics, Matkovics főszolgabíró, Szekfü főjegyző, Opitz adai plébános, Appel plébános s mások szellemes toaszt- jai egész extasisba hozták a szép társaságot. Nagyon tetszett Opitz plébános urnak beszéde, ki az ő eredeti tösgyökeres magyar egészséges humorával egész indignatióval fejtegette, hogy Adorján községet épen a zentaiaktól hálátlanság kiesiny- leni, mert Zenta civilizatiója Adorjánnak sokat köszönhet, többi közt Adorján adott már Zentának követet, legújabban pedig egy jóra való plébánost stb. — Egyszóval a díszbeid felségesen sikerült. A teremben pattogott a humor, durrog- tak a pezsgős palaczkok, zugott a zene, a folyosón bömbölt a kis Uchatius. Két óra lehetett éjfélt után, mikor a vendé- gek egy jó része a rückwärts-concentrirungra ráadta fejét, de ideje is volt, mert szikra hiba volt, hogy a „Már siess hazádba vissza vert seregem“ tragiko-komikai esete be nem állt. —

— Február 21-én tartotta az „Iparos olvasó egyesület“ könyv- tára javára az első estélyét felolvasás-, szavallat- és tombol- lával egybekötve, mely látogatottság, valamint élvezetnyuj- tás és anyagi eredmény tekintetében igen sikerültnek mond- ható. Bergel Emil ur mult számunkban közölt „Szeretet és szerelem“ értekezése nagy tetszésben részesült, mely után Kiss Antal ur szavalt el Petőfy, Csokonai Vitéz Mihály hu- morisztikus költeményét még pedig oly ügyesen, hogy sza- vaiatáért percekig tartó tapsviharban részesült. Ezt követte Kovács Péter ur rövid, de humoros részletben gazdag fel- olvasása. Majd ismét a tombola kötötte le az otlevők figyel- mét. Ezek után tánczra perdült az egész társaság „fiatalja- öregje“ és csak viradatkor oszlottak szét a jelenvoltagek. — Felülfizettek. — Guelminó Alajos 3 frt, Szigethi István 2 frt, Appel Ede, Boros Gergelyné, Radovanovits Miklós 1—1 frt. Kraszl József, Reinlein Márton Rauman Adolf, Gombos Zsig- mond, Sik Frigyes, Horovitz Lipót, Veszelinovics János 70—70 krt. — Soltész József 60 krt. — Koncz István 50 krt. — Kiss Antal, Kenyeres István, Helmberger Emil, Kenyeres Sán- dor, Kolosánszky János, Boros Gergely, Reinholtz Antal, Rein- holtz Ferencz, Klenóczky Pál, 40—40 krt. — Pivovarczky János, Nicsinger György, Hoffman József, 30—30 krt. — Dal- los István, Lövey Károly, Szili János, Maier József, Pálinkás István, Flesch Gáspár, Tukacs Fábán, Burány Pál, 20—20

kr. — Kovács Péter, Kiss Ferencz, 10—10 kr. összesen 20 frt 70 kr. Porray Sándor 6 kt. könyvet. Az estély tiszta jövedelme 38 frt 50 kr.

Jótekonyczéli műkedvelői szin-előadás. Zentán az „Eugen szálloda üvegtermében a közs. népiskolák fölszerelése s a szegényiskolás gyermekek segélyezésére alakult műkedvelőtársulat által 1888. január hó 30-án, azaz hétfőn előadták: „Felhő Klári,” énekes népszinmű 3 felvonásban, írta: Rátkay László; zenéjét szerezte: Erkel Ferencz. Rendező: Kövessy Gyula ur. Személyzet: Özv. Aba Györgyné, Zsarkó Laura k. a. — Aba András fia, molnármester, Jeszenszky Dezső ur. — Felhő Klári, Ráczné Chilkó Mariska urnő. — Felhő Katicza, Mikosevicz Mariska k. a. — Fátyol Ferkó molnár legény, Abáck rokona, Viola József ur. — Tenger Adám, molnár ezéhmester, Czehe Győző ur. — Bálint, fia, Branovaesky Csedomil ur. — Csik Vendel, szabómester, Harsányi János ur. — Istók, fia, Dudás István ur. — Viola Éva, Haill Aranka k. a. — Rokkáné, Tenger gazdasszonya, Fischer Berta k. a. — Gerő, keresztfia, molnár inas, Subert Endre ur. — Szita Pista, Forray Ferencz ur. — Tönjén János, esperes, Kühner Ignác ur. — Turbék Máté, Burány Pál ur. — Bence, mindenek, Dr. Hodik János ur. — Magda, eseléd, Burány Rozika k. a. — Gyuri ézigány, * * * — Egy legény, * * * — Történet: Regölön, Helyúrak; Támlásszék 1 frt Zártszék 80 kr. Állóhely 60 kr. Jegyek előre válthatók Czirfusz Ferencz ur gyógytárában. Kezdeté este 7 és fél órakor. Előadás után táncvizsgalom. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak. Czehe Győző népiskolai igazgató. Pesti Iliás Lajos szinigazgató.

A közügyeknek egy tevékeny résztvevője vándorolt el közülünk örökre. — Barsi János, a földműves osztály legértelmesebbjeinek egyike f. hó 25-én jobblétre szenderült. Nagy számu közönség adott részvétének kifejezést és kísérte el utolsó útjára. A gyászoló család a következő jelentést bocsájította ki: „Fájdalomtól megtört szívvel jelentjük kedves férjem-, jó atyánk-nagyatyánk-, apó sunk-, testvérünk és sógorunk Barsi Jánosnak, városi képviselőnek élete 57-ik, boldog házasságának 37-ik évében f. hó 25-én déli 12 órakor hosszas betegség után történt gyászos kimúltát. A boldogult hült tetemei f. hó 26-án d. u. 4 órakor fognak a rom. kath. sírkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent-mise áldozat f. hó 26-án reggeli 7 órakor mutatattott be az Urnak a rom. kath. szent-egyházban. Zentán 1888. január hó 25-én. Barsi szül. Török Erzsébet, neje, István, Rókus, Julianna, férj. Sandorné, János, Mihály, gyermekei. Barsi Rókusné szül. Majoros Mária menyé. Sándor Pál, veje. Barsi Verona, férj. Márkusné, Barsi György, Barsi Pál, Barsi Péter, Barsi Mária, testvérei. Polyák Vince, Barsi Julianna, Barsi Ágnes, Barsi Erzsébet, Barsi Viktor Barsi Ferencz, Barsi Verona, unokái. Márkus Márton, Fűrj János, sógorai. Takács Teréz, Ujlázi Teréz, Nagy Rozália, sógornői, valamint többi rokonai, számos tisztelői és barátai. Béke lengjen porai fölött!”

T. olvasóink figyelmébe ajánljuk a „Házi Közlöny” szerkesztőjének engedelmével a vonal alatt közlött „a gőzfürdőről” című bennünket is érdeklő cikket. Reméljük, hogy e szakértelemmel írt közlemény fejtegetései t. olvasóink legtöbbjét rábirja kényelemmel berendezett gőzfürdőnk gyakoribb igénybe vételére, mi által ezen közegészségügyi intézetünk, mely pártolás hiánya miatt eddig csak tengődött, a megérdemelt fejlődés- és virágzásnak fog indulni.

— Tegnap este tartatott meg a Csiky Gergely „Buborékok” című vígjátékának előadása, melyre a jegyeket a múlt hét folyamán az „izr. nőegylet” érdekében buzgólkodó hölgyeink és ifjaink már előre végeladták, és így az összebevételnek fele, mely az izr. nőegylet javára fordítottatik, bizonyára nem megvetendő összeget fog kitenni. — Az előadást tánc követte. Ugy az előadás- valamint a táncmulatságról jövő számunkban bővebben emlékezünk meg.

— Uj ötösök. A szabadkai mandátum pörben egy tanu az elnök kérdésére, hogy szavazott-e, ritka jelenségű angol flegmával mondta el, „hogyhát lett volna kedve, de amint ott őgyelgett a patikárius két uj „magyar ötössel” traktálta meg mire elment a kedve a voksolástól és haza ballagott.” A jelenvolt közönség, a vizsgáló biztossal egyetemben nagy derűtségre tört ki. Egyedül tanu nem nevetett, hanem vallo-mását hasonló cinizmussal folytatta tovább: „E szerint jól rám adták a voksol, hanem bizonyomra vissza is szolgálom, ha élek.

Vannak gazdáink között sokan, kik azt hiszik, hogy a magúrjegyzékek csak azzal a czéllal bírnak, hogy vevőket hódítsanak az illető czégnak. Csakhogy ez a nézet nem helyes. Magkereskedelmünk terén a kimerítő és nagy gondal kiállított árjegyzékek az a feladat jut, hogy tájékoztatva a közönséget a magüzet összes viszonyairól, kiszorítsa az ügy-nököknek a gazdaközönség félrevezetésére irányuló szereplését, mert tudvalevő, hogy az árú tisztasága, valódisága s megbízható forrásból való származása sehol sem oly fontos és sehol sehol oly sok visszaélés nem történik, mint a magkereskedés terén, és épen ezért a gazdaközönségnek egyenesen szolgálatot tesz az a czég, mely a magüzetéről a legészletesebb tájékoztatást nyújtja árjegyzékeivel.

E tekintetben hazánkban első helyen áll Mauthner Ödön magkereskedelmi telepe Budapesten, mely még a külföld legelső világezégeivel is vetekedhetik az általa évenként kiadott gazdag tartalmu és díszes magúrjegyzékkel, melynek 1888. évi folyamán a napokban jelent meg. Ez árjegyzék egyszerű mind Mauthner üzletének eddig senki által nem ért nagy kiterjedését is igazolja, mert csak ily tekintélyes üzlet-körrel bíró kereskedő van képesítve ily tökéletes árjegyzék kiadására, közvetve tehát ez árjegyzék annak jeléül is szolgál, hogy Magyarországon egyetlen üzlet sem részesül a gazdaközönség oly általános támogatásában, mint a nevezett czégé.

A vetési időszak küszöbén nem lesz felesleges az érdekelte közönséget arra figyelmeztetni, hogy a nevezett czég, mint a hazánkban fennálló üzletek egyik legértebbje, már egymagában fenállásának hosszú tartamában is soliditásának legjobb bizonyítékát nyújtja, de figyelmet érdemel továbbá az is, hogy a magüzet összes reformtörvényeit ez a czég kezdeményezte s ezzel a mezőgazdaságnak oly fontos szolgálatot tett, mely a növény termelés haladását kétségkívül hathatósan mozdította elő, amit az is igazol, hogy alig van év, mely e czég kitüntetéseinek számát ne szaporítaná s így a lefolyt évben is az országos kertészeti egyesület nagy arany érmét nyerte el e czég, oly kitüntetéssel, melyre még eddig egyetlen czég sem találtatott érdemesnek. A ki a mag kereskedelem terén felmerült javításokat megismerni kívánja, az e szempontból bizonyára a legelőkétesebb tájékozást meritheti Mauthner Ödön főárjegyzékéből, mely rendkívül gazdag tartalmában oly tájékoztató segédesszöveget szolgáltat, a minővel eddig gazdaközönségünk nem rendelkezett. Mauthner főárjegyzékét az eddigi 96 oldalról 144 nagy quart oldal terjedelemben nagyobbította meg, a mi által a gazdaközönség minden irányu igényeit kielégíthetőnek véli. Külső díszé pedig saját kertjének egy részletét tünteti fel, művészi és izléses kivitelben, mely hazai nyomdaiparunknak (a Deutsch-féle művészeti és könyvnyomdai intézetnek) valóban becsületére válik és a legilletékesebb szaköröknek osztatlan tetszését vivta ki magának. Jelen figyeli-

meztetésnek célja tehát az, hogy a gazdaközönség érdeklődését ezen szép és tájékoztató kiadványra felhívjuk, megjegyezve, hogy a mennyiben azt még olyanok, kik ez üzlettel rendes összeköttetésben még nincsenek, megismerni kívánnák, forduljanak ez iránt levelezőlapon a céghez. (Budapesten Koronaherczeg utca 18.) mely ismert előzettségével főárjegyzékét postafordultával ingyen és bérmentve küldi meg.

Nékám Gyula ur aljárásbíró állásáról leköszönt és helyben a Tópart-utcai Dallos-féle házban ügyvédi irodát nyitott. —

Hányszor szabad ismételni egy osztályt a középiskolákban? A közoktatási miniszter a következő körrendeletet intézte az összes tankerületek főigazgatóihoz: Előfordult, hogy oly középiskolai tanulók, kik mint ismétlők sem bírtak a követelményeknek megfelelni, ugyanazon osztályba másodszori ismétlőkül, tehát harmadszor is fölvetettek. Az ilyen tanulók semmiféle biztosítékot sem nyújtanak a továbbhaladásra, sőt tapasztalás szerint előhaladott koruknál fogva a többi tanulóknak rossz példát is mutatnak: de különben is az osztály harmadszori ismétlés a közép iskolai törvénynek hasonló kérdésekben kifejezett intézkedéseivel s a törvénynek azokban nyilvánuló szellemével ellentétben áll. Ennélfogva az osztály másodszori megismétlését ezentul meg nem engedem s felhívom ezimet, hogy a vezetése alatt álló középiskolák igazgatóságait ily értelmében való eljárásra utasítsa.

A Magyar szent korona országai veres-keresztgyelet csókai fiókja alaptökéjének gyarapítására a csókai kaszinó nagytermében f. é. február hó 11-én tombolajátékkal egybekötött zártkörű táncestetélyt rendez, melyre a meghívók már szét küldetnek. Nem csak a jóttevés szent célja, de a csókai mulatságokat jellemző kedélyesség is ösztönözhet többeket hogy szomszédék ez estélyén minél számosabban résztvegyenek.

— **Néhány szó Hoff János maláta-kivonat készítőjeiről.** E cím alatt közelebb egy közleményt hoztunk a Hoff-féle maláta-kivonat készítőinek kitűnő sajátosságairól és felemlítettük, hogy József főherceg ő felségének családja részére, Alesutra és Fiumébe, rendszeren Hoff-féle maláta-sör küldetik. Erre vonatkozólag most egy levelet kaptunk, mely következőleg szól: „Nekem is volt alkalmam Hoff-nál néhány eredeti iratot látni, melyek valóságos tiszteletet gerjesztettek bennem. Egy még jól megőrzött, de szürke koru finom papír IV. Frigyes Vilmos királytól, többek közt a következő passzus tartalmazza: „Szép gyomorsőre igen jót tett nekem. — Jellemzően parancsoló hangon van írva, gróf Schuyaloff ismert orosz generális egyik távirata; Hoff János-féle maláta-kivonat egészségi sör azonnal küldendő ő felsége Sándor orosz csár részére Sarskoje-Selóba.” — Albert szász király egy nyilatkozata így hangzik: „Maláta-kivonata, az anyakirálynőnek igen jót tesz.” — Keresztély dán király a következőket írja: „Örömmel tapasztaltam maláta-kivonatának gyógyhatását, úgy rajtam, mint házam több tagjánál.” — A walesi herceg következőleg tett megrendelést: „Kérek haladéktalanul egy küldeményt erősítő maláta-kivonatából a walesi hercegnő király felsége részére.” És így tovább. Tudtommal Hoff ur mintegy 70 megérdemelt kitüntetésben és kinevezésben részesült. Csak nemrég nevezte ki a magas porta udvari szálitójának, és a Hoff-féle egészségi sör élvezése Török-országban — a hol a Korán a sörivást tiltja — mégis szentesített. Hoff 40 év óta kipróbált szereit és pedig egészségi sőre, egészségi csokoládéja, maláta-kivonata, mellczukorkái sat. oly különlegességek, melyek a legnagyobb mérvű elterjedést érdemelik, mert a szenvedő emberiség egy nagy részének segélyt nyújtanak. (E készítmények kaphatók Budapesten a magyar-

országi főraktárban zsbárus-utca 7 és nálunk: Czirfusz Ferencz gyógyszerész és Zettin J. uraknál.)

Helyiségváltás Sztójanovics Arzén borbély- és fodrászműhelyét a gymnasiumi épületbe tette át.

Légmentesen záró dugaszok. A legfinomabb parafa-dugaszok is lyukacsosak s ennél fogva az üvegben levő folyadékok elpárolgását nem akadályozhatják meg egészen. Hogy a dugaszok az üvegeket egészen légmentesen zárják, áztassuk azokat 12 óráig fél liter vízben, a melyben előbb 15 gr. jó enyvet vagy gelatint és 25 gr. gliczerint feloldunk s 36 R. fokra felmelegítünk.

Kreozot a tuberkulózis ellenszere. Dr. Sommerbrodt (boroszlói) orvos és tanár a „Berlner Wochenschrift” 48-ik számában oda nyilatkozik, hogy az emberi szervezetbe s nevezetesen a sejt és szövethedvbe vitt kreozot a tuberkulusbacillusainak tenyészanyagát annyira elváltoztatja, hogy a jelenlevő gombák tovább tenyészni nem képesek és elpusztulnak. 1/2—1 per mille kreozot tartalmu oldat elégséges e hatás elérésére s a kísérletek, melyeket emberekkel tettek, el nem vitatható eredményekkel jártak. Az emberi szervezet 0.75 gramm napi adagot bír el ártalom nélkül e szerből. Az érdekes és az emberiségre nézve oly nagy jótétéményt ígérő kísérleteket most folytatják, sőt a kísérleteket állatokra is kiterjesztik.

Ez is meghívó. Tisztelettel meg hivo cédula tartatik a bál a balomnak a házában kezdődik 2torakor vége Scorakor.

Gabona piac.

A lefolyt héten az egyes gabna neműek a következő áron keltek: Buza 6 ft 70—85. — Árpa 4 ft 70. Kész kukorica 4 ft 80—90. Kukoricza tavaszi szállításra 5 frt 10—20. — Zab 5 frt. 100 kilogrammonként.

Vasuti menetrend.

BUDAPEST—ZIMONYI IRÁNY.

	expr.	szem.	gyors.	omn.
Budapest indulás	5.38	8.—	2.28	9.15*
Szabadka érkezés	8.54	1.03	6.06*	5.—*
Szabadkáról indulás lefelé	8.59	1.46	6.18*	6.15
Csantavér érkezés	—	1.46	—	6.12
	expr.	gyors.	vegy.	szem.
Csantavérről felfelé	—	9.21	1.04	10.26*
Szabadka érkezés	6.08	9.41	1.45	10.52*
indulás	6.10	9.53	2.25	11.22*
Budapest érkezés	9.40	1.42	7.30*	6.50

SZABADKA-BAJAI SZÁRNYVONAL.

	vegy.	szem.
Szabadka indulás	5.45*	2.45
Baja érkezés	8.52	5.02
Baja indulás	6.50*	10.26
Szabadka érkezés	10.—*	12.40

SZABADKA-ESZÉK-VILLÁNYI IRÁNY.

	vegy.	szem.	vegy.
Szabadka indulás	5.25*	2.10	6.40*
Zombor érkezés	8.05	3.47	9.27*
Eszék	12.33	6.18	4.21*
Villány	3.47	—	6.25
	szem.	vegy.	vegy.
Villány indulás	—	1.08	9.20*
Eszék indulás	8.26	3.30	11.20*
Zombor	11.19	8.10*	6.53
Szabadka érkezés	12.55	10.42*	9.19

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Schvarcz Sándor.

1889

A M. T. KÖZÖNSÉG FIGYELMÉBE AJÁNLOM

**bútorkereskedésemet,
asztalos-, esztergályos- és kárpitosműhelyemet,**

melyekhez **fametsző intézetet** is csatoltam, minek következtében a bútor-
készítéshez szükséges összes kellékeket magam gyártatom, miáltal a legfokozottabb műgép-
eknek a legrövidebb idő alatt és legjutányosabb árakon megfelelhetek.

Egyuttal tudatom, hogy „**Kegyelet**“ czim alatt

TEMETKEZÉSI ÜZLETET

is rendeztem be és halottak ravatalra helyezését s temetését elvállalom. Nagy raktárt tartok
érecz- és fakoporsókban, sírkoszorúkban, szemfódelekben és gyász-szövetekben,

faragott és esztergályozott apróbb disztárgyakban.

Szolid és pontos kiszolgálás által m. t. vevőim teljes megalégedését kiérdemelni
törekedvén, maradok

Zentán, 1888. évi január hóban.

Tisztelettel

WÉBER KAROLY.

Raktár és üzlethelyiség: urf-utcában Dimitrijevics szerb pék
házában a hajóállomás közelében.

A t. gazdaközönség b. figyelmébe!

A legjobb és legolcsóbb gépek

részletfizetésre

alulírott főügynökségnél kaphatók;

MOZGONYOK, GÖZCSÉPLŐGÉPEK, TRIEURÖK

sorvető-gépek,

SZÓRÓ-GÉPEK, SZECSKAVÁGÓK, ROSTÁK,

aczélekék, vasboronák,

valamint szurkos ponyvák.

A bécsi biztosító-társaság

és a bécsi tűz-, jég- és járadék-biztosító-intézet

zentai főügynöksége.

Eötvös-utcai, Ujházi-féle házban.

Scheinberger Dagobert.

Hirdetés.

Alulírott közhírré teszem misze-
rint a Kosuth utcában 911.
számu házamat, szőlő tőkékkel
és gyümölcsfákkal beültetett
nagy kerttel együtt
1888. évi april hó 24-étől egy vagy
több évre is bérbe kiadom.

Bérelni szándékozók szivesked-
jenek velem értekezni.

Kragujevits
rőfős kereskedő.

1888

Meghívás.

A „ZENTAI HITELSZÖVETKEZET“ 1888. évi febr hó 12-én délután 2 órakor fogja saját helyiségében évi rendes közgyűlését megtartani, melyre a t. törzsbetét tulajdonosok tisztelettel s oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy szavazati joguk gyakorolhatása végett az alapszabályok 29. és 30. §§. értelmében a törzsbetétekről szóló könyvecskéiket, melyek legalább 4 héttel a közgyűlés előtt neveikre irattak, egy nappal a közgyűlés előtt a hivatalos helyiségben letéteményezni kötelesek.

T Á R G Y A K :

1. Igazgatói jelentés az 1887. évi üzlet lefolyásáról és eredményéről.
2. Felügyelő bizottság jelentése, valamint az 1887. évi vagyonszámla mérleg s a tiszta nyereség felosztására vonatkozó véleményes előterjesztés, esetleg a számadó tisztikar felmentése.
3. 2 választmányi tag választása.
4. A felügyelő bizottság megválasztása.
5. Belyánszky György és tsai részéről tett, esetleg mások részéről teendő önálló indítványok tárgyalása.
6. Jegyzőkönyv hitelesítő bizottság kiküldése.

Zentán, 1888. január 18-án.

M. J. Kovits Lajos s. k.
elnök.

A „Zentai Hitelszövetkezet“ 1887. évi zárszámadása a III-ik üzletévről.

Mérleg-számla 1887. január hó 1-én.

TARTOZIK.

KÖVETEL.

F. k. l. sz.	Oszt. érték	F. k. l. sz.	Oszt. érték					
			forint	kr.				
35	Pénztár számlának . . .	1	1911	97	1	Törzsbetét I. cs. 25712.50		
41	Váltó számlának . . .	24	37085	40	24	” II. cs. 15711.—		
23	Kötvény és jelzálog kötv.	31	9168	90	31	” III. cs. 1736.75	43160	25
6	Érték és zálog számlának	40	8480	85	40	Betét számla	7094	87
2	Törzsbetét-előleg I. csop.	19	3239	51	19	Visszleszámitolás	8680	—
32	” ” II. csop.		638	—		Nyerem. 1885. csonka évről	178	71
38	” ” III. csop.		5	—		” 1886. évről	1111	86
21	Folyó számlának		425	75		” 1887. ”	2587	33
42	Adósok ”		915	57				
33	Bank ”		169	—				
7	Beruházási számlának . . .		768	94				
20	Vertpénz ”		4	13				
			62813	02			62813	02

ZENTAI HITELSZÖVETKEZET:

Scheinberger Dagobert s. k. vezér-igazgató. Kozics Aladár s. k. könyvelő. Benes András s. k. pénztáros. Dimitrijevits Timóth s. k. ellenőr.

IGAZGATÓSÁGI TAGOK:

Dr. Glücksthal Adolf s. k. Frankl Henrik s. k. Schvarcz Sándor s. k. Hadzsits József s. k.

Ezen mérleg-számlát a kereskedelmi törvény 195. §-ában körülírt határozataihoz képest alulírt felügyelő-bizottság átvizsgálván, minden egyes tétele a fő- és segédkönyvek tételével teljesen megegyezőnek találtatott.

Zenta, 1888. január hó 18-án.

Dr. Fülöp Adorján s. k. felügyelő biz. tag.

Boromissza János s. k. felügyelő biz. tag.

Hirschenhauser Manó s. k. felügyelő biz. tag.

Nyomatott Schvarcz Sándor könyvnyomdájában. Zentán, 1888.